

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanje prejemano mesečno K 1.70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenomki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Ferrerovi sadovi.

Španskega ministrskega predsednika, liberalca José Canalejas, je zadela ista usoda, kakor leta 1897. njegovega konservativnega kolega Canovasa, padel je, začet od anarhistične roke. Kljub temu je »Slovenski Narod« tako predrzen, da pripisuje atentat »klerikalnemu hujskanju«!

Canalejas je bil hud liberal, hotel je celo začeti radikalni kulturni boj, se je bil spraval že na samostane in šole, pa vendar ni našel milosti v očeh Ferrerovcev, ki so zato zadnje čase vedno bolj zoper njega hujskali, ga razkrščali za nazadnjaka, ki da se je ustrašil »farske poštasti« in zatajil »svobodomiselnostne ideale«. Kar se pa konservativci — »klerikalci«, kakor »Narod« pravi — tiče, so mu seveda nasprotovali, zadnja leta je pa v kortesih večkrat dobival celo zraven liberalnih glasov konservativne, kadar se je šlo namreč zoper Ferrerovce, ki so zlasti vsled dogodkov na Portugalskem postajali čimdalje bolj miru in redu nevarni. Ferrerovci so v svojih listih Canalejasu že precej časa tega grozili z maščevanjem! V zadnjih letih se je liberalni Canalejas, katerega so Ferrerovci od začetka bili tako povzdigovali, baval z mislijo ustvariti nekak monarhistični blok proti vsem različnim prekucumom — prav to pa je vzrok, da so Ferrerovci sklenili se ga iznebiti, dasi ni Canalejas svoja odločena svobodomiselnost nikoli zatajil in je hotel nastopiti zgolj proti očitnemu nasilju svojih najdoslednejših pristašev.

Neposredni povod je bil zadnji železničarski štrajk. Ta štrajk so namreč Ferrerovci, framasoni in anarhisti, med katerimi ni na Španskem nobenega razločka, hoteli izrabiti v svoje namene. Pridigovali so revolucijo, izvrševali velika nasilja in zlasti v Barceloni uvedli pravo strahovladu. Canalejas je pa vložil zakonski predlog proti štrajkarskim nasilnostim; zdaj je bila mera njegovih »grehov« v očeh ferrerovskih svobodomiselnih polna.

Jasen dokaz, da pohaja ta grdi umor moza, ki je bil vendar liberalizmu na uslugo, kjer je le mogel, iz lože, je sestanek, ki se je vršil koncem avgusta t. l. v Parizu. Sklical ga je pariški »Veliki Orient«; udeležili so se ga voditelji francoskega framasonstva, znani Almeida, oče portugalske revolucije, ter Rodrigo Soriano in Pablo Iglesias, znana španska republikanska poslan-

ca. Sad tistega sestanka je bil sklep prirediti novembra meseca Ferrerovo slavnost v Madridu, obenem pa začeti v listih akcijo, da se Canalejas, oziroma njegova liberalna stranka ne bi preveč nagnila na desno. In res, svobodomiselnih listi so začeli to gonjo in njihove puščice so letele v prvi vrsti na Canalejasu.

To je atmosfera, v kateri se je ta ostudni, a kolikortoliko razumljivi atentat rodil, saj je ravno Canalejasova zasluga, da so Ferrerovci postali tako predrzni.

Canalejas je že 8. t. m. pri dejenerju pripovedoval, kako ga Ferrerovci in anarhisti črtijo in da je iz zanesljivega vira izvedel, da so ga k smrti obsodili, ker brezobzirno vzdržuje red in direktno hujskanje k revoluciji kaznuje. Nadalje se izve, da je atentator izvršil svoj zločin po naročilu in da je bil v zvezi s pariškimi svobodomiselnimi krogi. Kako malo interesa so pa konservativci na odstranitvi Canalejasu imeli, dokazuje to, da niti oddalec še ne mislijo vlade prevzeti — liberalci naj sami snedo juho, ki so si jo skuhal. S tem pa ni rečeno, da konservativci ne bodo radi sodelovali pri pametnih postavah, ki naj anarhistične razmere po deželi po možnosti sanirajo.

»Slovenski Narod« je sicer odnekad po tem odlikuje, da njegovo obzorje ne sega dosti preko plotov kranjske dežele in k večjemu še do Prage na eni in do Belgrade na drugi strani, kulturne in politične razmere izven te periferije so mu pa španska vas. Vendar pa bi saj o svojem ljubljencu Canalejasu lahko vedel, kako je bilo z njim v zadnjih letih in s čim si je nakopal sovraštvo španskih mladov. Če se že z njimira povedati, da so ga najbolj preganjali učenci onega Ferrera, ki ga je »Narod« proglasil za »apostola svobodne misli«, naj bi si saj ne izmišljal laži, ki so tako debele, da jih najpriprostejši človek otipa. Pri »Narodu« so vsi morilci »klerikalci«, tako v Dobropoljah kakor v Madridu, v 99% pa se pokaže, da so ravno narobe — namreč najkonsekventnejši učenci liberalnih idej.

Državni zbor.

Dunaj, 13. nov.

Hrvatsko - slovenski klub.

Dogodki na Balkanu vzbujajo splošno pozornost in vznemirjajo vso evropsko diplomacijo. Naravno je torej, da morajo ti dogodki z vso silo vplivati tudi na javno mnenje v habsburški monarhiji. Doslej je bila po številu jugoslovanskega prebivalstva v

obeh državnih polovicah največja jugoslovanska moč. To moč pa so naši državniki skozi stoletja ne samo prezirali, marveč brzdali in s kruto silo zažirali njen naravni razvoj, ki bi bil v prvi vrsti v korist državi sami. »Divide et impera« je bilo načelo, po katerem so tu- in onstran Litave reševali jugoslovansko vprašanje. In to se sedaj brdsko maščuje, ker ravno jugoslovansko vprašanje je za monarhijo največjega pomena. Avstrija bi bila lahko postala pokroviteljica balkanskih Slovanov in si mirnim putem zagotovila odločilno vlogo pri likvidaciji Turčije. Toda »sero venientibus ossa«.

Slabo pa bi služili svojemu hrvaško - slovenskemu narodu, ako bi pri tem velevažnem prevratu, recimo, v prehodnem stanju vnanje in notranje politike ravnodušno prepuščali svojo usodo slepim slučajem ali blagohotnosti in modrosti odgovornih faktorjev, ki so slučajno na krmilu.

Zato že davno zastopniki hrvaško-slovenskega prebivalstva v parlamentu niso imeli važnejše in težavnejše naloge, kakor ravno sedaj. Ves jugoslovanski svet obrača poglede na dunajski parlament in z največjo pazljivostjo zasleduje razprave v delegacijah. Jugoslovansko vprašanje je postalo čez noč tako akutno, da mora streti dose-danji zistem. Ako hoče monarhija poleg gospodarskih koristi na Balkanu varovati tudi svojo politično veljavo, je prva in nujna naloga merodajnih faktorjev, da Jugoslovanom v monarhiji omogočijo kulturni in gospodarski razvoj. Vzbuditi in okrepiti morajo v jugoslovanski duši trdno vero in upanje, da jim je zagotovljena zadovoljiva bodočnost v državi. Ljubezen in vdanost do vladarja in dinastije mora se združiti z ljudsko zavestjo, da se za Jugoslovane pričenja nova doba, novo življenje, ki mu ga več ne bodo grenili Amani in Faraoni. Jugoslovani morajo postati faktor v monarhiji, s katerim bodo računali domači in tuji protivniki. S tem si država ustvari močno strujo in privlačno silo, ki bode odbijala vse nevarne aspiracije in razpršila tudi vse strahove.

To je kratko izraženo stališče hrvaško - slovenskega kluba v dunajskem parlamentu. Kdor pa pozna razmere in uvaža tradicije sistema, ta mora tudi priznati težavni položaj naših poslancev.

Poljski poslanci imajo le pri banketih in enakih prilikah za Slovence

lepe besede. Češki poslanci pač pomilujejo Jugoslovane v trdem boju za obstanek, v resnem trenutku pa, kakor je sedanj, se poskrijejo po kotih, da si ne pokvarijo svojih načrtov. Slovanska vzajemnost ima zagovornike le med češkimi radikalci. Naši člani v proračunskem odseku so zahtevali, naj se vrši splošna razprava o političnem položaju, kakor je to bilo doslej vedno v navadi. Toda večina v odseku je prezirljivo odklonila to zahtevo in prešla v nadrobno razpravo.

Ali je sploh mogoč človek, ki bi poleg škode mirno prenašal še zaničevanje. Vskipeti mora najmirnejša kri in dati duška užaljeni samozvesti, da v tako resnem trenutku tudi resni možje glave vtikajo v grm. Ako hočemo odkrito govoriti, je kruto postopanje večine proračunskega odseka in njegovega načelnika našim članom potisnilo v roke orožje obstrukcije. In tega orožja ne smejo in ne morejo položiti iz rok, dokler ne dobe popolnega zadoščenja. Že včeraj popoldne je klub pooblaštil svojega podpredsednika dr. Duličiča, da pri sestanku načelnikov zahteva v proračunskem odseku »restitutio integrum«, to je novo pravilno glasovanje in priliko za stvarne odgovore. Konvent je to opravičeno zahtevo odklonil, češ, da se ne more vtikati v razprave odsekov. To je prazen izgovor, ker so sami morali priznati, da je predsednik dr. Korytowski kršil poslovnik.

Vzpričo dejstva more le lisičja hč navščina trditi, da jugoslovanski poslanci razbijajo parlament. Parlamentarni oder ni ustvarjen le za takozvane zgodovinske in privilegovane narode, nemški, poljski in češki, marveč za vse. In če ti narodi prve vrste ravno sedaj hočejo zadoščiti v parlamentu resne odmeve javnega mnenja na jugu in jugovzhodu monarhije, potem nočejo razumeti časa, niti slišati svarilnih glasov.

Najgrša in zavratna je pisava slovenskih liberalnih listov, ki pri tej priliki sramote jugoslovanske delegacijo, ko stoji v boju zoper mogočne faktorje in večino parlamenta za pravice vsega Jugoslovanstva v monarhiji. Najbolj žalostno vlogo pa igra pri tem znani don Kišot, ki celo surove psovke soc. demokratov s slastjo izrablja proti krvnim svojim bratom. Sram ga bodi!

Sinoči je klub, ki se je več ur posvetoval o situaciji in nadaljni taktiki, izvolil začasno vodstvo, katero bode

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

»Torej ste tudi vi vohunka, kakor vas je imenoval nosač?« vpraša Wulf naravnost.

»Jaz sem, kar sem,« odgovori hladno. »Morda sem tudi jaz prisegla svetu prisego in služim, kot služita vidva. Kdo je moj gospodar, ali zakaj to delam, to vaju nič ne briga. Vendar imam vaju rada in jezdišmo skupaj — divjo ježo. Radi tega vaju svarim, čeprav bi nemara ne smela toliko reči, da je gospod Al Džebal človek, ki ni izbirčen v svojih sredstvih; zato je tam vajino življenje v veliki nevarnosti.«

»Svarila si pa naju tudi pred Saladinom,« reče Godvin; »kaj nama pa je potem storiti, če se ne smeva nikamor premakniti.«

Zmajala je z ramami. »Stopita v službo pri enem velikih, frankovskih gospodov in čakajta ugodne prilike, ki je nikoli ne bo. Ali še boljše, prišijta

nekaj školjkinih lupin na svoj klobuk, pojdita domov kot sveta moza, ki sta romala v Sveto deželo, vzemita za ženo najbogatejšo žensko, ki jo najdetta, pozabita na vdovo Masudo in Aldžebala in Saladina in gospico, o kateri se mu je sanjalo. Seveda morata pustiti tukaj tudi konja Plama in Dima.«

»Od konjev se jaz ne ločim,« odvrne Wulf veselo, Godvin pa se srdit oglasi:

»Videti je, da poznate najine skrivnosti in naloge, ki sva jo prisegla. Kakšna viteza pa sva po vaših mislih, da nam dajete svete, ki so primerni le ogleduhom, ki ste o njih zvedeli o naju? Glede smrtne nevarnosti, ki ste o njej govorili, vedite, da midva paziva na svoje življenje, pa se tudi ne brani-va darovati življenje, ako to od naju zahteva dolžnost.«

»Dobro si govoril,« odgovori Masuda. »Slabo mnenje bi imela o vitezhih, če bi govorili drugače. Čemu pa gresta k Al Džebalu?«

»Ker nama je pred smrtjo naročil najin stric, da nemudoma to storiva; nimava pa nobenega svetovalca, zato naju bo vodil njegov duh, naj pride kar more.«

»Prav! Toraj pojdita k Al Džebalu in naj pride, karkoli hoče — nad nas vse tri!«

»Nad nas vse tri?« reče Wulf. »Kaj pa imate vi z nama?«

»Ne vem, pa morda več nego si mislita. Najmanj je to, da moram biti vajin vodnik.«

»Ali naju mislite izdati?« vpraša Wulf osorno.

Ona se vzravna in mu pogleda srpo v oči, rekoč:

»Vprašajte svojega brata, ako je on mnenja, da vas mislim izdati. Ne, nameravam vaju rešiti, če bo mogoče; dobro vem, da bosta potrebovala moje pomoči, vi, ki govorite tako osorno.«

»Romarja, v strašno svetišče Al Džebala, ako vama je drago, odjezdimo, ko se znoči. Jaz pripravim vse, mi gremo sami in skrivaj. Vzemita seboj orožje in obleko, kolikor jo potrebujeta; ostalo spravim jaz in vama dam pobotnico zanj. Zdaj pa grem, da vse pripravim. Skrbita, da sta konja Plam in Dim ob solnčnem zahodu osedlana.«

Ko je solnce zašlo, sta brata čakala v svoji sobi. Bila sta oborožena pod svojo raševo romarsko obleko.

V sobo stopi nenadoma mlad člo-

vek, oblečen v preprosto oblačilo iz kamelne dlake, kakor je na Jutrovem v navadi.

»Kaj želite?« vpraša Godvin.

»Vaju, brata Peter in Janez,« odgovori, in opazila sta, da je bil ta vitki mladenič — Masuda. »Torej vidva me nista spoznala pod plaščem iz kamelne dlake?« je pristavila, ko ju je vodila v hlev. »No, tem bolje, ker je to dokaz, da je moja preobleka dobra. Bodita tako prijazna, pa pozabita odslej na vdo vo Masudo in pomnita, da sem zdaj de Al Džebalove dežele vajin služabnik in Jafe po imenu David.«

V hlevu sta bila konja že osedlana, poleg teh pa še en konj in dve obloženi ciparski muli. Pet minut pozneje so bili zunaj Bejruta in jezdišmo v mračni tišini po oni cesti, kjer so preizkušali konje in hiteli proti tri lige oddaljeni Pasji reki, do ktere so hoteli priti pred mesečnim vzhodom.

Noč je bila vedno bolj temna in Masuda je jezдила ob strani, da jima kaže pot, govorili pa niso dosti. Wulf jo vpraša, kdo bo skrbel za njeno krčmo, ona pa mu osorno odgovori, da je za krčmo že vse oskrbljeno brez njega.

Do srečkanja velike loterije »Slovenske Straže« samo še pet dni!

med zasedanjem delegacij vodilo ključne posle. Načelnik temu provizornemu vodstvu je dr. Dulibić. Podpirala ga bode posebna parlamentarna komisija, v kateri so dr. Krek, Spinič, Grafenauer in člana proračunskega odseka Jarc in Gostinčar. Dr. Šusteršič in dr. Korošec bodeta kot delegata odsotna v Budimpešti. Vse časnikarske čenče o kaki krizi ali uporu, so le po-božne želje in prazne kombinacije.

Danes je klub nadaljeval sejo in soglasno sklenil naslednjo resolucijo: »Hrvatsko-slovenski klub pozivlja vse odgovorne faktorje v monarhiji, da delajo na to, da se ohrani mir in ne ovira prosti razvoj jugoslovanskih narodov.«

Ze začetek odločnega in pogumnega nastopa naših članov v proračunskem odseku, je dosegel velik uspeh. Somišljeniki v Zagrebu, Šibeniku in raznih drugih mestih oduševljeno pozdravljajo boj hrvaško-slovenskega kluba. Jugoslovanska vzajemnost se širi in utrjuje. Vsa javnost se bavi z razmerami v jugoslovanskih vilajetih in soglasno obsoja početje mažarskega komisarja v banovini. Delo v proračunskem odseku je ustavljeno; trojica naših poslancev je zlomila krutost brezobzirne večine. Dr. Korytowski bi rad popravil vsaj svojo formalno napako in ustregel našim poslancem, da je pripravljen na drevni red postaviti poglavje proračuna o prispevku za vna-nje zadeve. Pri tem poglavju je zopet dana prilika, govoriti o blamaži naše diplomacije in o razmerah v monarhiji, ki so v tesni zvezi z dogodki na Bal-kanu.

Nasprotniki na delu.

Sinoči je poslanec Dobernig zbral svoje oprode iz planinskih dežel, ki so v zboru zapeli staro pesem, da so Nemci na Krasu in ob Adriji v veliki nevarnosti za svoj obstanek. Pri-toževali so se, da vlada same ljubezni kar objema Slovence, ki pa so ji nehva-ležni za vse dobrote. In danes je mlado-nemška zveza sprejela predlog Ein-spinerjev, da hoče z vso silo pobijati vlado, ako Slovencem odkupi obstruk-cijo na ta ali drugi način. In ta »ulti-matum« so danes dr. Gulek, Einspin-ner, dr. Waber in Kraft osebno izročili grofu Stürgku. Ti ljudje so se sprli s pametjo, ali pa so politični otročaji. Vendar pa kažejo ti dogodki, da jim ju-goslovansko gibanje gre za kožo.

V drugem kotu zbornice so se da-nes zbrali zastopniki poljskega kluba, nemške zveze in kršč. socialcev, da spleto vrv, s katero bi zadušili ju-goslovanski odpor proti parlamentar-nemu nasilstvu. Do prihodnje seje 26. t. m. hočejo skovati nov poslovnik, ki naj bi onemogočil vsako obstrukcijo. Dobro, ker zgoditi se more, da sami se-bi spleto vrv.

V zbornici pa že tretji dan teče raz-prava o znanem »fermanu« pravosod-nega ministra na sodnike v češki kra-ljevini. Včeraj je tudi naš tovariš dr. Verstovšek nad štiri ure stvarno opisaval kruti nemški zistem na vseh poljih državne uprave na Štajerskem in Koroškem. Danes je med govorom zadnjega govornika dr. Lodgmana omedlel minister dr. Hochenburger vsled nervoznosti. Na zraku si je zopet odpomogel in se odpeljal v stanovanje.

Kupujte srečke „Slov. Straže“! :: Žrebanje že 18. novembra! ::

Počasnega koraka stopajoč po kameni-ti cesti so prehajali strugi dveh sedaj skoro suhih rek, in prišli do morja. Masuda je velela da se ustajijo. Tukaj so čakali meseca na nebu, ki jim je razkril široko reko, svetli ocean kakih sto čviljev pod njimi na levi strani, na desni pa velike gore, ob katerih je bila usekana ozka pot. Tako svitlo je bilo, da je Godvin opazil čudne podobe vse-kane v skale ob steni s čudnimi napi-si.

»Kaj pa je to?« vpraša Masudo.
»Spominske plošče kraljev.« odgo-vori. »njih imena so napisana v vaši sveti knjigi; to so vladarji Sirije in Egipta pred tisoč leti. Bili so slavni viadlarji svoje dni, močnejši od Sa-ladina, sedaj so pa ta znamenja, ki so jih urezali v to skalo, vse, kar je od njih ostalo spomina.«

Godvin in Wulf sta strmeč gledala od zoba časa razjedene podobe, in v skrivnostnem mesečnem svitu so se jima v duhu porajale podobe strašnih vojska različnih narodov, ki so se bori-li po teh krajih in iskali slavnega ime-na. A sedaj so vsi mrtvi in njih dejan-ja so skoro pozabljena. Malenkostna sta si zdela brata sami sebi vspricho teh misli. Masuda je uganila, kaj se jima je gibal v dušah, ko so dospeli do re-ke je pokazala na mehurčke, ki so se pojavljali na morju in izginjali.

(Dalej.)

Položaj na bojnem polju.

Piše prof. A. Bezenšek.

Sofija, dne 8. nov.

Bije se boj za življenje in smrt. Dva močna sovražnika si stojita nasproti. Turki se bijejo proti smrti, a Bulgari in drugi z njimi zedinjeni se bijejo za — življenje. Bulgari in vsi zavezniki vedo, da se bo iz svinca in ognja, iz meča in krvi, iz teh štirih »bojnih elementov« rodila nova velika Bulgarija ali pa Ilirija.

Tam v četirogelniku: Ljulé—Burgas, Bunar—Hisar, Saraj, Čorlu — samo kakih sto kilometrov pred stolico Padišaha, — je bila odločilna velikanska bitka, ki je pokazala, da je zmagovalac križ, kateri vodi roba v novo življenje, a da je premagani polumesec, čegar mrk po-meni smrt za Turčina.

Kakor različna sta cilja, za katera se borita protivnika, tako različna bo tudi bodočnost dotičnih narodov:

Ena stran se bije za nadaljevanje ti-ranstva in krivice, druga za svobodo in za narodne ideale. In v imenu te svobode in teh idealov za zedinenje narodov gredo — ali bolje rečeno — lete bolgarski in drugi junaki v boj; v tem imenu zmagujejo, ker se ne strašijo sovražnikovih krogel, ker se ne boje smrti, dobro vedoč:

»Dulce et decorum est pro patria mori.«

Rezultati tega junaštva so pred nami, njim se čudi cela Evropa.

Zmaga je naša! To lahko rečejo zdaj ne samo Bulgari, Srbi, Črnogorci in Grki, ampak z njimi »uni sono« tudi vsi drugi Slovani.

Turki beže proti Čataldži, njihovi zad-nji poziciji, ker jih je prevzel paničen strah. A njihovi javni in tajni prijatelji se skr-ivajo po vseh kotih, ali pa hodijo z rdečico oblitim licem okoli, ker jih je — sram.

Ali se bodo držale trdnjave okoli Ča-taldže?

Ako se niso mogle držati velike trd-njave okoli Lozengrada, ki so bile moderno napravljene, kako bi se mogle držati stare samo zakrpane trdnjave?

Sicer ne vem, koliko mesecev je zna-biti von der Goltz-paša prerokoval tem trdnjavam, ako bi bili prišli pruski vojaki pred nje. ampak to lahko rečem, da bodo tudi tukaj Bulgari Prusake in njihovega generala osramotili in medtem lahko zapeli, kakor se glasi naša slovenska narodna pesem:

»Turka bomo pozobali,
kakor da bi črešnje brali.«

Bulgarske, srbske, črnogorske in gr-ške armade hite naprej kakor vihar, ki po-meta vse pred seboj.

A kakor po viharju zopet solnce za-sije, tako bo tudi po burni balkanski vojski zasijalo solnce novega življenja, reda in pravice. Zapihljal bo zefir svobode in sreče za balkanske in — kakor upamo, — tudi za sosedne Slovence.

Pri Lüle-Burgasu so zmagali ne samo Bulgari, ampak zmagala je višja kultura — kultura krščanstva, o kateri veli slaven ruski pisatelj Kavelin (v svoji knjigi »Zadače etike« str. 52) sledeče: »Ka-kor nedostopna skala stoji kr-ščanska etika neomajana in moli ne-dosežno visoko v sredini močnih valov in silnih viharjev zgodovinskega razvitka.«

Petstoletni silni vihar in močni valovi sovražnikov so bučali okoli te skale, pa niso je mogli podreti. Ampak zdaj se po-vzdigne ta skala s križem na vrhu še bolj ponosno proti nebu, v njej nahajajo utru-jeni in v dolgem robotu izmučeni narodi svojo tolažbo in v znamenju križa, na katerega so v težkih dneh vedno zaupali, zdaj slavno zmagujejo.

Bitka pri Čataldži.

Poročevalec »Reichspošte« poroča 12. t. m. iz bulgarskega glavnega stana: Glavni napad bulgarske armade proti središču turških postojank pri Čataldži kakor tudi sunek na severu napreduje. Zadnje dni so vrgli Bulgari Turke iz vseh sprednjih postojank. Glavni bulgarski napad se je za dva dni zakasnil, ker je več dni deževalo in so morali Bulgari premagati velike ovi-re pri dovažanju municije, čakati na ojač-be iz Odrina in na težke topove. Bitka je zelo huda.

Tudi iz Carigrada se potrjuje, da so se boji prednjih straž pri Čataldži že pričeli.

Kapitan grške ladje »Carmella«, ki vozi pod turško zastavo in je bil dne 11. t. m. blizu Silivrija, poroča, da so Bulgari, ki so stali na vrhu Ailefterja, iz strojnih pušk streljali na njegovo ladjo. Videl je tudi goreti Sultansiflik.

Iz Carigrada se poroča: Glasom zanesljivih vesti se je začela bitka na vsej čataldžski črti, ki je zlasti na severnem in južnem krilu zelo ljuta. (To se pravi, da so Bulari turško armado najbrže tudi v hrbtu prijeli.) Glasom »Ikdama« se bide hud boj tudi v centru, to je pri postaji Sirkli, Bul-gari napredujejo previdno. Njihovo krilo se nahaja pri Rodostu. Bulgarski reflektorji so 12. t. m. osvetljevali Silivri.

O bojih, ki so se vršili ob zavzetju Ro-dosta, ki igra v odločilnem boju zelo važno vlogo, poroča znani Bartlett »Daily Tele-graphu« sledeče:

V soboto sem odpotoval iz Carigrada v Rodosto, da bi videl, kako hitro prodi-rajo Bulgari proti Čataldži. To cvetočo lu-ko sem našel v velikem strahu, ker se je govorilo, da so Bulgari na cesti Muratli od mesta samo 6 km oddaljeni. V petek se je usidrala bojna ladja »Messudich« z eno torpedovko v luki in turška posadka je sklenila, da bo branila Rodosto pred na-padalcem. Zato so na važnejših krajih iz-kopali nasipe in vse sposobne moške, vstevši žandarme, oborožili s starimi pu-skami. Vrnil sem se z največjo naglico v Rodosto. Bil sem ravno pri obedu pri an-gleskem konzulu, ko zaslišim grozno treskanje. Bili so topovi iz »Messudich«, ki je pričela streljati. To bombardiranje je po-vzročilo med grškim in armenskim prebi-valstvom nepopolno paniko, ker so se bali splošnega napada in masakra. Večina jih je pribežalo v konzulate, ki so bili kmalu napolnjeni preplašenih možkih, žensk in jo-kajočih otrok. Potolazili smo množico in ji dopovedali, da strelja »Messudich« na sovražnika 6 km daleč in ne na mesto Ro-dosto, a naš trud ni nič izdal. Kmalu je namreč pomnožilo strah teh nesrečnežev streljanje iz pušk. Iz strehe najvišje hiše v mestu sem opazoval, kako se razvija na-pad. Turške čete, ki so branile mesto, so bile razvrščene v dolgi, tanjki vrsti desno od Rodosta; a videlo se je, da ne bodo mo-gle vztrajati pred napadalcem. Boj je tral ves popoldne. Sovražnik je počasi pro-diral, a nepretrgoma, dokler niso pričele njegove krogel žvižgati nad hišami. Prebi-valstvo je zbežalo v kleti. Vsi so se bali, da bodo Bulgari bombardirali hiše. A ko je nastopila noč, je napad nepričakovano pre-nehal in Bulgari so se ustavili na pridoblje-nih pozicijah v zasipih, sestavljajoč obroč iz bajonetov okoli mesta, medtem ko se je pripravljala turška šibka in demoralizirana posadka na brambo naslednjega dne. Moj položaj je bil zelo resen, ker mi je bil sedaj beg iz mesta prepreden; vsled ljubeznivo-sti francoskega konzula sprejeli so me ven-dar na neki parnik, s katerim sem prišel v Carigrad.

Pred Odrinom.

Poročevalec »Reichspošte« poroča, da je govoril s vjetim turškim major-jem Nahil-bejem, ki je bil ob nekem nočnem napadu pred Odrinom ranjen. Nahil pripoveduje: Ogenj iz težkih Kruppovih topov pred Odrinom je vsak dan neznosejši, ker Turki bulgarske artiljerije ne morejo nadvladati. Turki se morajo takorekoč brez orožja v svo-jih utrdbah izpostavljati sovražnikovi artiljeriji. Zato so sklenili, da ponoči izpadejo. Noč, v kateri so izpadli, je bi-la neprijetna. Vihar divja nad utrdba-mi. V mokrih jarkih leže turški vojaki celo popoldne in čakajo, da se jim ukaže prodirati. Dvakrat so že ukazali napasti, a obakrat se je povelje prekli-cao. Turški vojaki, ki se že dva dni preživljajo le s suhorjem in z vročo vodo, so bili utrujeni in se niso za no-beno stvar zanimali. Nahil bej je videl veliko turških stotnij, ki so kljub po-veljem topu naprej bežale. Sele, ko so nastopili derviši, se je razburjenje tur-ških vojakov nekoliko izboljšalo. Ob 9. uri so se pričeli vojaki premikati.

Medtem ko so na turški zahodni fronti metali luč metalci svetlobe, so Turki prodirali v temi naprej. Čez eno uro so zadeli na bulgarske prednje straže. Spreddaj, na desni in na levi strani pa-de nekaj strelcov, poka tudi v jarkih. Nato pa, kakor da bi bili ti strelci pro-vzročili veliko eksplozijo, stopimo na-sproti dolgi ognjeni črti, in že prično grmeti tudi bulgarski topovi. Takoj pr-vi bulgarski strelci so zadevali. Nočen boj je bil strašen. Divjale so strojne pu-ške, divje grmeli topovi. Ker Turki čis-to nič niso znali, kako močni so Bul-gari in kaj nameravajo, so v brezpot-nem terenu, prepreženem z jarki, izgu-bili posamezni oddelki vsako zvezo in vsako smer. Turške rezerve so tudi pri-marširale naprej in bilo jim je ukaza-no prodirati v temi, dasi se ni znalo, kje sovražnik stoji. Turki niso znali, če streljajo na sovražnika ali na svoje ljudi. Čez dve uri so Turki v gruči be-žali, ko začujejo divje hura - klice Bulgarov, ki stoje pred njimi. Pričeli so se strašni trenutki, kakor da bi bil kdo vse črte na Turke izpusil. Nahil bej se je nahajal v gruči na stezi, v ka-tero so popadale granate. Nekaj ga je na prsih zabolelo, padel je in se je šele zavedel kot bulgarski vojni vjetnik.

»Matinu« poročajo o zavzetju for-tov Kartal Tepe in Papaz Tepe pri Odrinu iz Stare Zagore dne 8. t. m.:

Včeraj ob zori se je pričelo nenad-no streljanje iz topov iz fortov okoli Odrina. Nekateri projektili so padli dva do 300 metrov pred bulgarskimi i-cijami. Kmalu je grmelo iz vseh tur-ških fortov. Postalo je jasno, da obko-ljeno mesto nekaj namerava.

Bulgari so sklenili, da ne bodo ča-kali. Bulgarska kolona in infanterija, kateri je sledila poljska artiljerija, je kmalu zapustila višave in se obrnila južno zapadno proti Odrinu pred fort Kartal Tepe. Ob istem času so se pomi-kale druge kolone, katerim je sledila tudi artiljerija proti fortu Papaz Tepe, ki stoji vrh 143 metrov visokega griča na desnem bregu Marice in obvladuje druge utrjene pozicije, ki varujejo Odrin.

Na drugi strani pa so se tudi Turki pripravljali, da bi se postavili napadu v bran. Garnizije, pomnožene s četami iz Odrina so začele marširati iz fortov Papaz Tepe in Kartal Tepe. A kmalu so pričele bulgarske oblegovalne baterije, postavljene okrog trdnjave, grmeti in metati na Turke strašno točo projek-tilov.

Vsak trenotek so se pomikale no-ve turške stotnije, podpirane po artilje-riji, bližje proti Bulgarom. Na fortu Kartal Tepe je morala velika bulgarska artiljerija napraviti velika razrušenja, ker proti deseti uri dopoldne je pričel turški ogenj iz topov naenkrat poje-mati. Slednjič razpoči nad fortom zad-nja granata in topovi so za vedno umolk-nili.

Od tega trenutka se je začel boj in-fanterije. Turki so se srdito borili, a morali so se umakniti pod bulgarskim ognjem in pod šrapneli, ki so se jim razletavali nad glavami.

Kar zadoni v bulgarskih vrstah po-velje k naskoku. Močan šum nastane, zrak se napolni urnebesnih hura, ki prihajajo iz tisočernih prs bulgar. vr-ste se vržejo na turške pozicije, kjer je že vse v strahu. Zadaž za bulgarsko in-

K avstrijsko-srbskemu konfliktu.

fanterijo je pa metala artiljerija šrapnele na Turke, ki so bežali proti mestu. Točno opoldne so bili Bulgari že gospodarji forta. Ob istem času so se vršili boji okrog forta Papaz Tepe, ki je največja utrdba okrog Odrina, ki obvladuje mesto in vse druge forte. Turška bramba je bila tukaj večja in energičnejša. Bulgari, v treh kolonah, so le počasi prodirali. Bitka je trajala od jutra in nastopil je že mrak.

Kar razsvetli žarek fort Papaz Tepe. Obenem pa se zasveti žarek iz forta ki skuša odkriti bulgarske pozicije. Pričelo se je še silnejše streljanje iz pušk in topov. Nad bojevniki pa so se križali žarki reflektorjev. Slednjič je tudi iz tega forta začel topniški ogenj poje-mati. Tudi tu so bulgarski topovi vse razmrcvarili in turški reflektorji so naenkrat ugasnili. Ob 11. uri so Bulgari fort naskočili z bajonetom in malo pred polnočjo je bil v njihovih rokah.

O boju za Papaz Tepe se še poroča: Boja se je na turški strani udeležilo 10 bataljonov, na bulgarski trije polki. Turško artiljerijo so Bulgari kakor sicer kmalu nadvladali, prodiranje infanterije pa se je ustavilo. Kar bulgarski poveljnik svojim fantom zapove se vreči z bajonetom na Turka in sicer z zastavami. **Tudi nadškof iz Stare Zagore je v škornjih in ostrogih na konju vojae ognjevit navduševal,** narkar so se zagnali v sovražnika in mu Behiče in Papaz Tepe iztrgali.

Ovacije bulgarskim rezervistom.

Praga, 13. novembra. V noči od nedelje na ponedeljek se je peljalo skozi Češko 1200 bulgarskih rezervistov, ki so se vračali iz Amerike v domovino, da vstopijo v bojne vrste. Na pošto skozi češko ozemlje so jih Čehi povsodi navdušeno pozdravljali in jim prirejali viharne ovacije. V Kolínu je župan pozval s posebnimi lepaki meščanstvo, naj se poda o polnoči, ko pojdejo Bulgari skozi, na kolodvor, da jih tam pozdravijo. Na kolodvoru se je zbral na stotine ljudi, ki so Bulgarom delili cvetlice in okrepčila. Prepevali so »Hej Slovani!«, »Šumi Marica in druge slovenske himne. Ob viharah ovacijah in nepopisnem navdušenju so se Bulgari odpeljali dalje, na polje vojne slave in časti.

Srbsko prodiranje.

Iz Beograda se poroča: Poročilo, da so Srbi zasedli Bitolj, je bilo prezgodnje. Vodstvo srbske armade pred Bitoljem ima težavno nalogo, ker vodi Turke pred Bitoljem sedem paš, med njimi Feti-paša, in so se baje Turki dobro organizirali.

Bitka se je začela 12. t. m. Turki so pri Bitolju zbrali vse, kar jim je še ostalo po porazu pri Kumanovem, vendar jim stoji nasproti precej več Srbov. Turki imajo težavnejši položaj tudi zato, ker se morajo na jugu braniti pred grško kolono. Vrhtega imajo mnogo manj artiljerije kot nasprotnik; sploh je turška artiljerija zelo slaba. Ni pa dvoma, da bo bitka pri Bitolju najkrmavejša za kumanovsko.

Srbi so zavzeli že Drač?

12. t. m. zvečer je dospela v Beograd privatna vest, da so srbske čete zavzele Drač.

»Stampa« poroča, da se v Draču nahaja že konjenica generala Živkovića.

Isti list poroča, da pripravlja Zekki-paša odpor Arnavtov v Debarju, kjer čaka Srbe tudi še precejšnje delo.

Četaš Gapon.

Srbski listi poročajo: Četaš Jovan Grković, splošno znan pod imenom Gapon, je bil rojen v prizrenski okolici. V Prizrenu je dovršil šole in bogoslovje in postal duhovnik. Ko so pa po Stari Srbiji in Makedoniji začele pokati četaške puške, je slekel duhovniško obleko in se s puško v roki podal med četaše, med katerimi je ostal do proglašene lažnjive turške ustave. Ko je pred mesecem dni zaoril v Srbiji vojni klic, je bil Gapon s tovariši prvi na mestu, da v zaslužjenih krajih z bombo in dinamitom naznani zoro svobode. Do Kumanova je ta četa delala pot srbski armadi. Na Kumanovu je Gapon dobil nalog,

Danev, predsednik bulgarskega sobranja.

da se s svojo četo neopaženo približa turški artiljeriji in jo z bombami in dinamitom razdene. Usoda in neugodni razmere so pa hotele, da so Turki pred časom opazili četaše. Ves turški tabor je usel nanje ogenj iz pušk. Četaši so se umaknili za nek rov in od tam odgovarjali s puško. Turki so jih hoteli imeti žive ali mrtve in obkolili so jih od vseh strani. Četaši so videli, da so izgubljeni. Hoteli so pa svoje življenje drago odkupiti. Nehali so streljati in čakali, da so Turki prišli v neposredno bližino. Tedaj se je dvignil na rov Gapon s prižgano bombo v roki. Nešteto pušk se je zabliškalo in Gapon je padel, toda istočasno je med Turke padla bomba in neusmiljeno opravila med njimi svoj strahoviti posel. Gaponov zgled je povzročil posnemala ostala deveterica četašev, dokler ni zadnji padel in ni zadnja bomba trgala teles turških vojakov. Tedaj so Turki planili po dragocenem plenu: Deset krasnih brzostrelnih pušk je ležalo na tleh. A tudi tega veselja jim četaši niso pustili; ko so bili uvideli, da ni nobene rešitve, so puške pokvarili in vzeli bombe.

Solun.

»Agence d'Athènes« poroča: Dne 12. t. m. kmalu po 10. uri se je pripeljal dvorni vlak z grškim kraljem, princem Jurijem in s princezino Alico na solunski kolodvor, kjer so kralja čakali prestolonaslednik Konstantin, princ in metropolit. Kralj objame prestolonaslednika in prince ter pozdravi višje častnike. Godba igra kraljevo in narodno himno. Ko sta kralj in prestolonaslednik korakala mimo fronte bataljona, ki je stal na peronu, sta z ostalimi princji zajezdila konje, princ Nikolaj in princezinja Alica pa stopita v avtomobil. Vsi se podajo v mesto. Dasi je močno deževalo, na tisoče in tisoče ljudi, ki so na cestah zbrani, navdušeno pozdravljajo grškega kralja. Z oken, ki so okrašena z grškimi zastavami, sipajo cvetje na kraljevski izprevod. Kralju sledi velikanska, navdušena množica. Navdušenost je v mestu velikanska. Dne 13. t. m. se je vršilo slovesno zahvalno bogoslužje v Solunu.

»Times« poroča iz Sofije, da sta glasom oficijelnih poročil preteklo soboto dopoldne vkorakala v Solun bulgarska princa Boris in Ciril, na čelu bulgarske armade pod generalom Todorovom. Obenem je korakala v mesto srbska armada. Solun bo upravljala komisija, sestavljena iz grških, srbskih in bulgarskih zastopnikov.

Grški uspehi.

Iz Aten se poroča, da čaka grško zapadno armado, ki je zavzela Pente-pigadijo, le še naloga, zasedi Partac in Bicas, nakar ima prosto pot v Janino, koder se Turki pripravljajo za odločilno bitko.

Iz Valone so Turki streljali na neko grško bojno ladjo. Ladja je odgovorila, več poslopij poškodovala in par Turkov ubila.

Admiral Konduriotis je, predno je prerezal kabel med Tenedom in Carigradom, turški vladi brzojavil: »Še vedno čakam, kdaj odjadra turško brodogovje iz Dardanel.«

Položaj v Carigradu.

V Carigrad dohaja vsak dan na stotine beguncev. Vsakega vojaškega begunca, ki se ne izkaže, da je smel v Carigrad, aretirajo. Zdravstvene razmere v Carigradu so strašne. Vsak dan pripeljejo na tisoče ranjencev. Vsa javna poslopja so v bolnišnice izpremenjena. V bolnišnicah primanjkuje zdravnikov in strežniškega osebja, ki bi obveze ranjencem menjalo; ni zdravil. Dne 9. t. m. so prepeljali v Carigrad 50 ranjencev, ki so ležali na strelah železniških voz. Ko so jih hoteli prenesti s strel, so zapazili, da so že mrtvi, ker so med dolgo vožnjo zmizgnili. V Carigradu in pri Cataldži razsajata tudi kolera in legar. Vsak dan umrje na tisoče ljudi! Beguncev civilistov biva v Carigradu okoli 70.000.

»Journal« poroča, da je vlada v Carigradu sklenila, **zapreti vse mlado-turške voditelje.**

»Daily Telegraph« poroča iz Bukarešte, da glad, legar in kolera v Carigradu hudo razsajajo. Rumunski ministrski svet je ukazal sanitarne odredbe proti potnikom, dohajajočim iz Turčije.

Iz Carigrada se poroča, da se je v zadnjih 24 urah pojavilo 15 slučajev kolere. 3 osebe so umrle.

Turčija zaprosi za mir.

»Agence Havas« poroča iz Carigrada: Sodi se, da je Turčija sklenila se za mir naravnost z balkanskimi državami pogajati, ker so velevlasti odklonile, da posredujejo pri balkanskih državah za mir. Na-

dalje se poroča čez Pariz: Turčija po svojem najvišjem poveljujočem častniku potom parlamentarja neposredno vpraša najvišjega bulgarskega poveljnika, če in pod kakimi pogoji dovoli Turčiji premirje, kateremu bi takoj sledila mirovna pogajanja med Turčijo in balkansko zvezo. Iz Londona se pa poroča: Po poročilih iz Carigrada je Turčija naravnost Bulgarijo za mir naprosila. Kamil-paša se je 12. t. m. več časa razgovarjal z nekim bulgarskim diplomatom. Iz Pariza se pa poroča: Z vseh strani se potrjuje, da Turčija več ne čaka, kdaj da prično velevlasti posredovati, marveč se prične takoj z Bulgarijo o premirju pogajati.

Pismo s Celinja.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Cetinje, 10. novembra.

Stiska krščanskega pr bivalstva v Skadru.

Vesti, ki smo jih danes dobili iz Rijeke, pričajo o veliki stiski, ki, vendar je pa sila med krščanskimi prebivalci največja. Mohamedanci so vsi do zadnjega oboroženi in služijo armadi kot bašikozuki ter se bore proti Črnogorcem. Zato jim gredo tur. vojne oblasti v vsakem oziru na roko in jim dajejo del vojaškega provijanta. Kristjani, ki se seveda ne udeležujejo vojne, nimajo nobene pomoči. Iz Skadra prihajajo glasovi, da se oni boje, da se ne bi uprli krščanski prebivalci, ki jih je okrog 25.000 in s silo zahtevali živeža, ki se jim odteguje. Ta strah zelo belí glave turškim oblastnikom, kajti tak upor bi bil za brambo mesta zelo nevaren.

Vremenske ovire.

Iz Podgorice nam danes poročajo, da so vse operacije na celi črti zelo otežkočene, vsled slabega vremena, ki je zadnji čas nastopil. V južnih pokrajinah silno dežuje, tako da so okrog Skadrskega jezera, Bojane in Drima nastale hude povodnji. Večji del vsega operacijskega ozemlja stoji pod vodo, ki je ponekod zelo močna in velika, da popolnoma onemogočuje vsako prodiranje. Na severni strani je pa zapadel tak sneg, da se v tem času še ne pomni takega; vsi poti so zasneženi in neprehodni. Vojska veliko trpi. Že ob lepem vremenu je tamkajšnji teren do skrajnosti težaven in neugoden, sedaj je pa vsak promet in vsako prodiranje docela nemogoče.

Taraboš.

Iz Muričana se danes poroča: Kakor povsodi je vsled neugodnega vremena tudi akcija proti Tarabošu postala slabejša, nego je bila doslej. Vendar se pa bombardiranje redno nadaljuje. Kljub temu, da je jezero naraslo in se razburkalo, se je vendar posrečilo spraviti čezenj težke oblegovalne topove, ki so jih s Cetinja pripeljali na Rijeku. Ko so Turki opazili prevažanje težkih tovorov, so otvorili hud artiljerijski ogenj in neprestano streljali. Dosegli pa niso najmanjšega uspeha. Črnogorski vojaki so v najhujšem dežju kljub veliki utrujenosti med petjem in šalami vztrajali pri prevažanju. Navzoča sta bila tudi prestolonaslednik Danilo in knez Peter.

Toliko uradne brzojavke, ki — dasi so previdno sestavljene — vendar odkrivajo ne ravno najugodnejši položaj črnogorske vojske. Vsekakor odkrivajo dejstva, ki bi jih morda drugje zamolčali (na primer da se šele sedaj, čez 14 dni, prevažajo na bojišča težki oblegovalni topovi.)

Rdeči križ.

Oddelek angleškega Rdečega križa, ki je bil doslej nameščen v Baru, se je preselil na Rijeku, kjer se je pokazala večja potreba, in je tu že naredil svojo bolnico. Kralj Nikola, ki stanuje na Rijeku, vsak dan obiskuje ranjence in se razgovarja z njimi.

Danes je dospel v Bar francoski Rdeči križ; ker je pa vsled silnega snega vsak promet s Kotorom nemogoč, je priplula ponj iz Bara kraljeva jahta, ki ga prepelje v Bar. Ob tej priliki bodo naložili na jahto tudi kakih 500 poštnih paketov, ki so namenjeni za Črnogoro, a jih radi slabega vremena iz Kotor niso mogli odpraviti dalje. Iz Bara jih z železnico prepeljejo do Vir — Pazarija ali Rijeke, odkoder jih potem dobe v roke naslovljenjci, ki morda čakajo nanje že 14 dni.

Dnevne novice.

— **Konfiskacija.** Včerajšnji »Slovenec« je bil konfisciran radi neke vesti, ki v nekaterih drugih listih v naši državi ni bila konfiscirana. Danes popoldne nam je došla »Edinost«, ki priobčuje nekaj sličnega, pa v Trstu ni bila zaplenjena.

— **Možje in otroci.** Naši poslanci v proračunskem odseku so se sijajno iz-

kazali. Klub je odobril njihovo stališče in je vodstvo celega kluba prepustil za čas delegacij dr. Dulibiću. Vsak vé, koliko je ura. Zopet enkrat občudujemo fino taktiko naših zastopnikov. Nič se ne žuga, nič se ne prerokuje, sploh nič se ne izda. Zbornica in javnost izve le za izvršena dejanja. Tako je bilo vedno, tako tudi zdaj. Da je to mogoče, je treba najprej nepremagljive edinosti in discipline. Toliko lahko izdamo, da se vsled tega vsak naših poslancev s pristrčnim veseljem smeja, ko čita po raznih listih, kako so vsaksebi, kako dr. Krek meče dr. Susteršiča, kar n. pr. piše današnji uvodnik »Tages-pošte« itd. Pribijmo danes uspehe dosedanjega dela tako, da jih bodo tudi nekoliko počasnejši liberalni možgani razumeli: 1. Proračunskega odseka ne bo nekaj časa; boje se naših, trdno uverjeni, da proti njihovemu resnemu boju ne pridejo nikamor. 2. Vse stranke stikajo glave, kako bi se popravilo, kar se je v zadnji proračunski seji zgodilo nasilnosti; ves parlament tudi preklinja Cuvaja, in res je vzburljena cela avstrijska javnost, da tak človek še komisari na Hrvaškem? 3. Nemci čutijo, da bo na Štajerskem in Koroškem prišlo do poraza njihove politike. Planinski Nemci že javkajo, kaj bo, Mladonemci tudi. V manjšini smo v omenjenih deželah in vendar se nas boje. — To so dejstva. »Narod« pa pljuje na naše poslance. Ljudstvo je ponosno nanje. Zopet so se izkazali za resne, neustrašene možje. O liberalcih pa samoo tega ne vemo, ali je njihovo umazano bevskanje otročje, ali barabsko.

— **Bolezen dualizma.** Pravijo, da je trgovina mednarodna in svobodna. Tega načela se ne drži Avstro-ogrška banka. Do nedavnega časa so bili hrvaški denarni zavodi v živi trgovski zvezi z velikimi bankami v avstrijski polmonarhiji. Zdaj se pa vedno bolj in bolj vežejo in obračajo na o grske, dosti nesolidne zavode. Vpraševali smo se, kaj je temu vzrok, pa smo spoznali, da ta veter prihaja od strani Avstro-ogrške banke, ki v avstrijski polmonarhiji hrvaški bančni material »nerada« sprejema in oddaja dalje. Na ta način si cislajtanske banke ne upajo stopiti v živo trgovsko zvezo s hrvaškimi denarnimi zavodi, kar je slednjim v veliko škodo in nevarnost, ker jim madjarski kredit nikakor ne konvenira. Zaradi tega postopanja mnogo trpi hrvaški kredit. Proti temu bi se morali narodni zastopniki v drž. zboru vzdigniti in skrbeti, da se prepreči to gospodarsko eksperimentiranje, ki pomeni nevarnost za napredek in razvoj mednarodnih odnošajev. Pribito bodi dejstvo, da so hrvaški denarni zavodi, kjer se le nekoliko pametno gospodari, postavljeni na zdravi podlagi, in da je denarnotržni material na Hrvaškem prima kvalitete, ker so tam posestne in pravne razmere varne. — Zakaj potem te varnostne odredbe od strani Avstro-ogrške banke? To je zopet ena bolezenskih prikazni dualizma.

— **Podružnica »Slomškove zveze«** za litijski okraj ima v torek, dne 19. novembra 1912, ob 3. uri popoldne v društveni dvorani v Višnji gori zborovanje: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika. 3. Predavanje. 4. Raznoterosti. — Po zborovanju prosta zabava z godbo in petjem.

— **»Narodnoobrambni Vestnik«** izide v kratkem v nad 30.000 izvodih. Gg. inrentje, ki bi hoteli inserirati, naj to blagohotno sporoče tajništvu »Slov. Straže«.

— **Vpliv balkanske vojske na dolenske tesače.** Stari kot (Draga): Vpliv balkanske vojske sega že do nas. Od nas se izsli skoro ves moški svet vsako leto v Srbijo, Rumunijo in sploh na jug. Letos se je pa zaradi vojske skoro vse delo ustavilo. Občutljiv udarec za nas, posebno še letos, ko je bila letina radi moče slaba.

— **Strela.** Loški potok: Med dežjem in snegom je udarila strela v hlev F. Sega, posestnika v Malem logu. Ubila je eno kravo in poleg stoječo telico; vrednosti okoli 600 kron. Ognja ni užgala.

Umorjeni španski ministrski predsednik Canalejas.

— Umrl je trgovec in posestnik v Sežani g. Franc Macarol.

Telefonska zveza za vojaške namene. Nemški listi pišejo: Vojaški erar je v zadnjem času zgradil telefonsko zvezo, ki veže Dalmacijo neposredno z vojnim ministrstvom na Dunaju. Najjužnejša točka je doslej Zader. Ta zveza bo služila edino-le vojaškim svrham; zgrajena je iz posebno močnega materiala in se na vsej črti ne dotika nobene hiše in nobene naselbine, marveč teče ves čas po planem. Medpostaj ni nobenih. Te dni so organi trgovinskega ministrstva končno preizkusili napravo ter jo nato izročili vojnemu ministrstvu. Zveza se gradi dalje proti Sarajevu in bo tudi v najkrajšem času dovršena in izročena prometu.

— Kuhinjski in gospodinjski pouk namerava naučno ministrstvo uvesti na ljudskih in meščanskih dekliških šolah.

— S pošte. Poštna upraviteljica v Smledniku Pavla Ciuha je umirovljena.

Telefonska in brzopletna poročila.

BITKA PRI ČATALDŽI.

Sofija, 14. novembra. Oficialno ne potrjene vesti pravijo, da so Bulgari na severu čataldške črte pri Derkosu izvršili napad, vsled katerega se jim je posrečilo zavzeti vso **prvo črto utrdb.** Ker se Turki zelo upirajo, se bo boj za ostali dve črti vršil najbržeje par dni.

Sofija, 14. novembra. Dasi' oficialnih poročil popolnoma manjka, se izve, da se vrši okoli Čataldže strahovit **artiljerijski boj.** Turki so tu zbrali okoli **200.000 mož.** Bulgari so pa takisto zbrali pri Čataldži zadnjega moža, ki ga imajo na razpolago.

Carigrad, 14. novembra. Na črti Čataldže se vršijo na celem obsegu boji, kateri so pa slabo pripravljeni. Bulgari so poizkusili na južnem krilu ponoči ob svitu metulcev svetlobe turško črto prodreti, a so bili dozda odbiti. Turško brodogeje četam dobro pomaga. Med turškimi četami v Čataldži se pa nevarno širi kolera. Včeraj je bilo nad 500 slučajev, med njimi več smrtnih.

BULGARSKA ZMAGA? BULGARI KORAKAJO PROTI CARIGRADU?

Pariz, 14. novembra. Danes jutraj rani uri so dobro poučeni krogi trdili, da je turška armada pri Čataldži bila tako strašno poražena, da so Bulgari celo obrambno črto predrl in so na poti v Carigrad. — »Echo de Paris« poroča iz dobrega vira, da bo bulgarska armada, ki je prizadela turški strašen poraz, v kratkem stala pred Carigradom.

Pariz, 14. novembra. Tukajšnji listi javljajo, da so Bulgari čataldško linijo predrli. Turki imajo velikanske izgube. Bulgari korakajo proti Carigradu.

SRBI SO MORALI OD DRAČA STRAN?

Belgrad, 14. novembra. Neka privatna vest pravi, da se je morala divizija Nevčiča, ki je bila pred Dračem, na višje povelje vrniti in kreniti proti Skadru. Govori se, da se je to zgodilo vsled intervencije Avstrije in nasveta Rusije.

VZTRAJNOST SRBSKE VOJSKE.

Belgrad, 14. novembra. Srbska armada je dosedaj povprečno prehodila vsak dan 22 km, uračunam sem tudi boje, ki se več ali manj vsak dan vrše. Kljub težki hoji po še težjem terenu so srbske čete vesele in sveže in mislijo samo na nadaljno prodiranje in nadaljne boje. Sneg in led pokriva celo bojno polje. Mrzlo je, poti nobenih, zato mnogokrat primanjkuje kruha, ki ga pa osvobojeno srbsko ljudstvo srčno rado nudi vojakom. Mesa nikjer ne manjka.

SRBI V SARAJEVU ZAPRTI.

Sarajevo, 13. novembra. Nekatere srbske mladeniče, ki so bili pobegnili v Srbijo za prostovoljce, a jih tam niso sprejeli in so se vrnili, so tu zaprti.

BOJ ZA SKADER.

Rijeka, 14. novembra. Prebivalstvo Skadra je prošlo turškega poveljnika, naj se mesto preda. Riza beg je odgovoril, da se bo držal, dokler bo mogel. O predaji ne more biti govora.

LEGIJA BULGARSKIH »JUNAKOV« NA BOJIŠČU.

Zagreb, 14. novembra. Sem poročajo iz Sofije, da se je iz Sofije odpeljala na bojišče legija »Junakov«, katero tvorijo bulgarski telovadci »Junaki«.

ISA BOLJETINAC ŠE ŽIVI.

Belgrad, 14. novembra. Oficialno se priobčuje, da se je Isa Boljetinac s par sto Albanci utaboril na nekih hribih južno od Prizrena. Srbske čete so šle nanj, da ga prisilijo k predaji.

DOGODKI V CARIGRADU.

Carigrad, 14. novembra. Vlada je dala mnogo mladoturkov zapreti. Djavid-paša je ušel. Bajce se nahaja že v Bukarešti, odkoder hoče odpotovati na Dunaj k Berchtoldu.

du. Nočanji položaj v Carigradu mora biti zelo nevaren.

TURČIJA SE POGAJA ZA MIR.

Carigrad, 14. novembra. Včeraj sta se prvi dragoman bulgarskega poslanstva in veliki vezir Kiamil-paša dolgo razgovarjala. Bajce je nastopal Kiamil-paša zato, da se začne med Turčijo in Bulgarijo mirovna pogajanja. — Nekateri krogi menijo, da bi se pogajanja za premirje lahko še pred odločitvijo pri Čataldži začela. — Bulgarski vladni krogi o tej stvari ničesar ne sporočajo. Izraža se pa dvom, da bi bilo mogoče ustaviti prodiranje armade, ki se je pri Čataldži s Turki že odločilno spoprijela.

Sofija, 14. novembra. Vest, da se je Turčija naravnost na Bulgarijo v svrhu sklepa premirja, oziroma miru obrnila, se tu potrjuje. Bulgarski min. svet ni o tej zadevi še ničesar sklepal. — Turška vlada je pooblastila Nazim-pašo, da stopi z bulgarskimi generali v svrhu premirja v zvezo. Nazim-paša je že odposlal parlamenterja v bulgarski glavni stan.

FREVAŽANJE VOJAKOV NA JUŽNO AVSTRIJSKO MEJO.

Dunaj, 14. novembra. (Korespondenčni biro.) Radi večjega števila vojaških novincev vsled nove brambne postave se je izobrazba vojaških novincev otežkočila. Vojna uprava je zato pustila izobraziti vojaške novince, ki pripadajo bataljonom, ki so nameščeni v Bosni, Hercegovini in v Dalmaciji, skozi 4 tedne pri kadrih, nakar so jih dne 14. t. m. pričeli prevažati k njihovim bataljonom. Ob tej priliki se javnost obvešča, da ne gre za izredno odredbo, marveč da vozijo vojaški vlaki, kakor vsako leto, rekrute, ki dopolnijo bataljone 15. in 16. armadnega zbora.

MASARYK ODPOTOVAL V BELGRAD.

Dunaj, 13. novembra. Poslanec Masaryk je v informativne svrhe odpotoval v Belgrad.

ALBANIJA SE PROGLAŠA ZA NEODVISNO.

Atene, 14. novembra. Glasom privatnih informacij so albanski beji na sestanku v Valoni proglasili neodvisnost Albanije.

Rim, 14. novembra. Tukajšnji italijanski diplomatični krogi izjavljajo, da se Italija strinja z Avstrijo le glede avtonomije Albanije, jadranskega pristanišča pa Srbiji ne odrekajo, temmanj, ker bi to bilo v gospodarsko korist Italije. Italija se trudi, da Avstrijo pregovori, naj Srbiji kolikortoliko odneha.

Berolin, 14. novembra. »Vossische Zeitung« poroča, da ruska diplomacija čaka. Formula med Avstrijo in Srbijo se baje še ni našla.

Pariz, 14. novembra. Ruski poslanik v Belgradu, Hartwig, je nasproti poročevalcu »Tempsa« izjavil, da so države balkanske zveze sklenile, da se tudi Albanija razdeli. Pristanišče je za Srbijo nujno potrebno, da postane gospodarsko neodvisna. Ni razumljivo, zakaj Avstrija dela težave, ko se balkansko vprašanje bliža naravni rešitvi. Srbija se z Avstrijo sama ne bo pogajala, marveč le v sporazumu s svojimi zavezniki.

Belgrad, 14. novembra. »Balkan« poroča, da je Pasić odgovoril 12. t. m. avstrijskemu poslaniku Ugronu, da bo glede Albanije odgovoril Avstriji le v sporazumu z balkanskimi zavezniki.

Pariz, 14. novembra. Tukajšnje bulgarsko poslanstvo je izjavilo, da je avstrijsko-srbski spor skoro že poravnal in da se je glede pristanišča Sv. Ivana di Medua našel kompromis. Albanija postane neodvisna. Avstrija in Italija pa se odrečeta gospodarsko privilegiranemu stališču v Srbiji, marveč skleneta s Srbijo trgovinski pogodbi, kakor vse druge države. Obe strani sta odnehali.

Dunaj, 14. novembra. »Zeit« trdi, da je iz diplomatskega vira izvedela, da je Pasić intransigent in se ne zadovolji s kakim pristaniščem, oziroma z uporabo kakega albanskega ali dalmatinskega pristanišča, marveč hoče Severno Albanijo anektirati. Bajce računa popolnoma na pomoč Rusije in Francije.

Budimpešta, 14. novembra. Danes je pooblastil bulgarskega konzula, da nasproti uredniku »Neue Freie Presse« izjavi, da so ga konference z merodajnimi politiki Avstrije zelo zadovoljile.

Dunaj, 14. novembra. »Reichspost« poroča, da je Sasonov 12. t. m. dolgo konferiral z avstrijskim in nemškim poslanikom. Bajce je predlagal, naj bi Črnogorci dobili kako pristanišče južno od Bara ter bi Srbiji pripustili porabo. Italijanski poslanik je baje v imenu vlade na to pristal.

London, 14. novembra. »The Times« poroča, da se je mednarodna komisija za razrešitev Balkanske zveze že začela s svojimi deli.

Dunaj, 14. novembra. Vse velevalsti upajo, da napetost med Avstrijo in Srbijo kmalu poneha, seveda pa Avstrija ne misli odnehati glade tega, kar se ji zdi za obrambo njenih interesov nujno. V Belgradu se vrši danes ministrski svet, ki bo storil važne sklepe. Belgradski oficialni krogi misel evropske konference baje odločno odklanjajo. Potovanju posl. prof. Masaryka se pripisuje političen pomen. Bajce posreduje za avstrijsko vlado.

Dunaj, 14. novembra. »N. Wr. Tagblatt« poroča, da je Sasonov baje nasproti srbskemu poslaniku izjavil, da bo Rusija Srbijo radevolje podpirala, se pa bo izogibala vsemu, kar bi moglo avstrijsko-rusko razmerje poslabšati. Vprašanje pristanišča naj se med Avstrijo in Srbijo reši.

BULGARIJA DOBI POSOJILLO.

Pariz, 14. novembra. Vlada je prepoved posojila za Bulgarijo suspendirala. Zato se posojilo kmalu sklene.

Rijeka, 14. novembra. Avstro-ogrski poslanik Giesel je v Virpazarju dalje časa konferiral s kraljem Nikolajem.

TURŠKA POLITIČNA MISIJA.

Carigrad, 14. novembra. Minister za pošte je odpotoval v Pariz v važni politični misiji.

SRBSKA POLITIČNA MISIJA.

Belgrad, 14. novembra. Bivši srbski poslanik v Belgradu dr. Nenadović odpotuje v važni politični misiji v Berlin, da razloži težnje Srbije in vpliva na nemško vlado, da pri Avstriji posreduje. Ad: Turška se pogaja itd.

SRBSKI MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 14. novembra. Tu pričakuje kralja Petra, ki dospe semkaj iz Skoplja v spremstvu ministrskega predsednika Pasića, nakar se vrši ministrski svet, kateri bo koncipiral odgovor na avstrijskega poslanika Ugrona.

BOJEVITI SRBSKI GLASOVI.

Belgrad, 14. novembra. »Pravda« piše: Le malo dni, pa bodo srbski topovi, ki so svojo nalogo junaško izvršili, utihnili. Toda le malo in se bodo zopet oglasili! Naša armada se mora namreč pripravljati na novo vojsko. Z nami je Bog, balkanska zveza in Rusija!

ALBANGI IN TURKI PRI BERCHTOLDU.

Budimpešta, 14. novembra. Tukaj se mudi vodja Albancev. Izvajal Kemal bej, da konferira z Berchtoldom. Z Berchtoldom bodo konferirali tudi mladoturki med njimi Hakki - paša, Djavid - bej, Hussem - Djavid in drugi.

RUSKI MINISTRSKI SVET.

Peterburg, 14. novembra. Včeraj se je vršil tu ministrski svet, kateri je konstatiral, da se velevalsti strinjajo v tem, da se je po likvidaciji evro skot Turčije treba najti kompromis, da se svetovni mir ohrani.

PARIŠKI LISTI OPTIMISTIČNI.

Pariz, 14. novembra. Današnji pariški listi presojaajo položaj bolj optimistično in menijo, da vojske ne bo.

RUSI ZA BALKAN.

Peterburg, 14. novembra. Izvanredna skupščina kijevskega gubernialnega sveta je votirala za balkanske ranjence 10.000 rubljev.

ZVIŠANJE OBRESTNE MERE.

Berolin, 14. novembra. Nemška bančna obrestna mera se je zvišala na 6 odstotkov.

BALKANSKA ZVEZA.

Belgrad, 13. novembra. Glede na vesti nekaterih listov, ki upajo, da bi se balkanska zveza dala razbiti, se tu naglašajo sledeče: Ko se bo vojska končala, se bodo štirje balkanski vladarji v Sofiji sestali, kjer bodo proklamirali ustavo balkanskega carstva po vzoru nemške konfederacije, toda s še bolj obširno narodno avtonomijo. Bulgarija bo Prusija nove zveze. Ministrstvo zunanjih zadev bo eno samo, skupni parlament pa bo zboroval enkrat na leto.

× × ×

TRAPARJE V »GRAZER TAGESPOST«.

Dunaj, 14. novembra. Današnji uvodnik v »Grazer Tagespost« o dozdevni revolti v Hrvatsko-slovenskem klubu vzbuja v podučnih krogih odkritosrčno veselost. Gospoda, ki sanja o nesoglasjih v Hrvatsko-slovenskem klubu, se bo hitro zbudila v zanj neprijetno realnost. Razume se samo po sebi, da je klub popolnoma solidaren in da bo izvršil svojo zgodovinsko nalogo. Iz člana »Grazer Tagespost« pa veje duh tistega strupenega sovraštva zoper voditelja Vseslovenske ljudske Stranke, ki je naravni sad strahu, onemoglosti in duševne borniranosti, ki diči falitno politično firmo v ozadju graškega staroliberalnega moniterja.

JUGOSLOVANSKA OBSTRUKCIJA.

Dunaj, 14. novembra. Danes je konferiral načelnik budgetnega odseka Korytowski s poslancem dr. Dulibićem. Dr. Dulibić je izjavil, da klub vztraja na sklepu, da se ima glasovanje v budgetnem odseku razveljaviti. Korytowski je stavil nek predlog, katerega pa je dr. Dulibić vzel le au referendum na znanje.

BOSANSKE ŽELEZNICE.

Budimpešta, 14. novembra. Cesar je sprejel v avdienci Bilinskega in podelil predlogi o bosanskih železnicah predsankcijo.

IMENOVANJE.

Dunaj, 14. novembra. Cesar je imenoval za škofa v Tari Dimitrija Vrančkovića.

IZGREDI NA UNIVERZI.

Dunaj, 14. novembra. Tudi danes so se na univerzi vršili izgredi. Nemški nacionalci so napadli katoliške dijakke. Intervenirala je policija.

OBOROŽEVANJE BELGIJE.

Bruselj, 14. novembra. Belgija se v velikem obsegu oborožuje. Nova brambna pos.ava določa število vojaških novincev na 35.000 letno z 12letno službeno dobo. V vojski postavi Belgija 6 armadnih zborov na bojišče. Nadalje ojačijo antwerpske utrdbe in utrdbe ob Maasi in ustanove vojno brodogeje.

UMOR CANALEJASA.

Madrid, 14. novembra. Republičanski »El Debate« dokazuje, da je atentat na Canalejasa maščevalen čin pristašev Ferrera. — Zveze atentatorja s portugalskimi anarhisti je dokazana. — Pogreba Canalejasovega se je udeležil tudi kralj Alfons.

ASQUITH OSTANE.

London, 14. novembra. Asquith je v zbornici izjavil, da hoče vztrajati na vladi, dokler se mednarodni položaj ne razjasni. Vodja opozicije Bonar Law je nato izjavil, da se opozicija s tem strinja.

London, 14. novembra. Po končani seji so se vršili burni prizori, kakor jih angleški parlament ne pomni. Liberalci so Asquithu aklamirali, unioniste pa je to tako razkačilo, da so vpili: Stran z Asquithom! Nobenega homerula! Nek unionist je vrgel knjigo, ki je zadela Churchill. Asquitha so s papirjem bombardirali. Malo je manjkalo, da ni prišlo do pretepa.

STRAŠNA NESREČA NA DONAVI.

Dunaj, 14. novembra. Iz Bukarešte se poroča: Na Donavi se je 13. t. m. ob tri četrt na dve preuknula šalupa »Teleormann«, s katero se je peljalo 50 mož obmejne straže. Utonilo je 44 obmejnih stražnikov, en desentnik, trije mornarji in mehanik.

POŽAR NAD CESARJEVIMI SOBANAMI V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 14. novembra. Včeraj ob 7. uri zjutraj je pričelo v sobanah, kjer biva cesar, smrdeti po požaru. Neki gardist, ki je stal na straži, je javil, da gori nad cesarjevimi sobanami. Ognjegasci so drli pod streho. Dognali so, da gori v dimniku takozvane male kuhinje. Cesar je zapazil nenavadno vrvenje v palači in je odposlal slugo vprašati, kaj da se godi. Požar so v četrte ure pogasili. Goreti je pričelo, ker dimnikar ni dimnika pravočasno očistil.

STRAŠNA NESREČA NA ŽELEZNICI.

New York, 14. novembra. V bližini Indianopolisa (Amerika) sta trčila skup dva vlaka. Ranjenih je 25, ubitih pa 14 oseb.

POŽAR.

Peterburg, 14. novembra. V baltiškem ladjedelnici je izbruhnil silen požar.

Slov. Straža potrebuje pomoči!

Študentske novice.

Š Umrl je v Konjicah meščan g. Hugo Vrečko.

Š Častno občanstvo. Občinski odbor v Humu pri Ormožu je v zadnji seji izvolil sedanega c. kr. deželnosodnega svetovalca v Ljubljani g. dr. Ivana Preskerja soglasno svojim častnim občanom.

Razne stvari.

Š Dolgo narodno himno imajo Kitajci. Da se cela izpoje, je treba pol dne.

Š Ogrski poslanec Kovacs ostane sedaj do sodnijske obravnave v preiskovalnem zaporu. Tako je sklenilo najvišje sodišče.

Ljubljanske novice.

Š Slovanska mesta se pripravljajo k proslavi zgodovinskega dneva, ko zmagovalne armade krščanskih balkanskih dr-

čav zavzamejo Odrin in eventualno zaselejo Carigrad ter se zabliski križ krščanske prosvete na Hagiji Sofiji. Ali bo Ljubljana pri tem zaostala? Župan naj bi sklical k posvetovanju zastopnike klubov, da se skupno določi, kako naj se tudi Ljubljana kar najdosledneje pridruži ostalim slovenskim mestom. Tako posvetovanje bi bila tudi garancija, da se vse izvrši slovesno, pa mirno in dostojno, kakor to zasluži veliki trenutek.

Ij Znanstveni večeri »Leonovo družbe« se bodo vršili odslej vsak četrtek ob pol osmih v srebrni dvorani »Uniona«. Danes poroča dr. Stele o pomenu Valvasorjevega kroga za našo umetnost. Člani in gostje dobrodošli.

Ij Neke vrste agenti provokaterji se pojavljajo v nekaterih javnih lokalih, posebno v gostilnah ter z zvijačnim politiziranjem poizkušajo zapeljati ljudi do kakih nepremišljenih izjav. Občinstvo svarimo pred temi elementi.

Ij Kurz za bulgarščino. Oni gošpodje, oziroma gospe in žene, ki se hočejo udeleževati bulgarskega poduka, naj se nemudoma prijavijo pri tajništvu S. K. S. Z. Poduk bo gramatikaličen in praktičen. Pri gramatikaličnem poduku se bo predavala bulgarska slovnica v stalni paraleli s slovenskih jezikom. Namerava se predavanja urediti nekako poljudno-znanstveno, zato naj bi se oglašili zaenkrat predvsem oni, ki so v gramatikaličnem oziru že izobraženi in znajo operirati s posameznimi slovničnimi pojmi. Pozneje, če bo zanimanje, se bo ustanovil tudi popolnoma poljudni kurz. Interesentje naj se takoj priklase in naznanijo tudi, kdaj bi lahko prišli na prvi razgovor.

Ij Socialni kurz S. K. S. Z. se začne danes zvečer ob 8. uri v Ljudskem Domu. Vabimo k najboljše udeležbi.

Ij Nemški kurz S. K. S. Z. (drugi oddelek) se v torek vsled neljube pomote ni mogel začeti, zato prosimo vse one, ki so prišli v torek k pouku, da blagovolijo priti v soboto ob pol 8. uri v Slovensko trgovsko šolo. Ta večer se bo pouk gotovo pričel.

Ij Zgodovinsko-zemljepisni kurz se začne v soboto večer v Ljudskem Domu. Opozorjamo že danes.

Ij Krščanska ženska zveza ima v petek, t. j. 13. t. m. ob 4. uri popoldne predavanje v Ljudskem Domu. Predavatelj je č. g. dr. Jos. Jerše.

Ij Zabaven večer, ki ga je priredilo Katoliško društvo za delavke, je prav lepo uspel. Prav čedna skupina tamburašic nam je temperamentno zaigrala dve tamburaški točki, prvo precej umetno, drugo bolj v narodnem tonu, za kar je tamburica še najbolj pripravno godalo. Pevski zbor nam je zapel tri pesmice: Premrlor »Na Sveti večer«, znan že od lanskega leta, Fr. Ferjančičev »Zvon na gori« in pa Kimovčev »Venček narodnih pesmi«. Da je pevski zbor izvršil svojo nalogo s svojo znano preciznostjo in fineso, ni treba še povdarjati. Zlasti prvi dve pesmi pričata, da je zbor v resnici kos vsakemu, tudi težkemu glasbenemu delu. Jako srečno je sestavljen tudi Kimovčev »Venček narodnih pesmi«. Nato so nastopile deklamovalke, ki so s prav sedanjemu osvobodilnemu boju na Balkanu primernimi, s čustvom prednašanimi deklamacijami vzbudile v nas topla čustva za naše vojskujoče se brate. In slednjic so nam naše znane diletantinke uprizorile prav srečno dva igrokaza »Služkinja za vse« in pa »Visoko«. Posebno zadnja igra, četudi je nekoliko bolj v velikih potezah očrtana in bi zaslužila njena vsebina večje ugotovitve od strani pisateljice, je jako aktualna; obdeluje namreč zelo resno in lepo temo: Lov domačega dekleta po mestni sreči. Igralke so se prav lepo potrudile in nam podale prav verno sliko ženskega življenja v vseh slojih.

Ij Bančni in posojilnični uradniki. V petek, dne 8. t. mes., se je vršil v hotelu »Union« ustanovni shod krajevne skupine društva »Reichsverein« avstrijskih bančnih in posojilničnih uradnikov. Referiral je v imenu predsedstva tajnik g. Allina z Dunaja. Navzoče je pozdravil g. O. Schmidt, uradnik Kreditnega zavoda, in nato podelil besedo referentu. G. Allina je tekom svojega govora očrtal postanek društva, njegove boje in uspehe. Natančneje je izvajal zahteve o moderni službeni pragmatiki, posebno glavno točko časovni avanzma. Govornik je tudi povdaril, naj narodnostno vprašanje ne igra v stanovitni organizaciji nobene vloge, pač pa naj se v vsaki krajevni skupini združijo vsi uradniki brez razločka narodnosti k skupnemu delu, kajti vsakdo ima priliko v političnih in drugih društvenih delati za narod. V strokovni organizaciji pa ne sme manjkati edinstvo, in ravno naše društvo morajo vsi smatrati kot popolnoma nevtralnno. Samo na ta način je bilo mogoče doseči dosedanje uspehe in le tako bo mogoče v prihodnje kaj

koristnega doseči. Govorniku so z navdušenjem vsi pritrdjevali. Nato se je vršila volitev vodstva krajevne skupine, v katero so bili izvoljeni sledeči gospodje: načelnik Otto Schmidt, njega namestnik Josip Röger, blagajnik Ivan Hromek, zapisnikarja Ludovik Huber in Viktor Reich, odborniki Silvester Škerbinec, Josip Glaninger, Oskar Skušek in Anton Arko. Končno je predsednik izrazil upanje, da bodo tudi kolegi vseh ostalih zavodov vstopili v društvo in da bi se zastopniki teh zavodov lahko naknadno volili v krajevni odbor.

Ij Predstava na odru Rokodelskega doma. Preteklo nedeljo je uprizorilo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov znano bajno igr »Zapravljevec«. Igra ima zdravo jedro, namreč nauk, da sta sreča in zadovoljnost le pridna roka in pošteno srce, ne pa bogastvo in razkošnost. Ne moremo navajati vseh igralcev, ali lahko rečemo, da so se vsi prav lepo potrudili. Pohvalno moramo pa zlasti omenjati, da je režija z novimi kulisami in drugo krasno opremo izvrstno poskrbela za sijaj in čarobnost velikih prizorov v igri, in da so zlasti efektni moški zbori, izborna prednašani, pripomogli k predstavi v Rokodelskem domu do popolnega uspeha. Pred igro je nastopil pevski zbor kat. društva rokodelskih pomočnikov pod vodstvom g. P. Gorjupa. Prednašal je prav dobro nekaj pesmi, izmed katerih je zlasti ugajala V. Novakova skladba »Gorski kraj«, ki jo je divno poživil krasni tenorsolospjev g. L. Bajdeta. Društveni predsednik, č. g. Alojzij Stroj, je v svojem govoru podal obris bojev Slovencev s Turki in povdarjal njih važni pomen, g. J. Ložar pa je, kakor navadno s svojimi kupleti spravil občinstvo v najboljše voljo, ki ga je z živahnim odobravanjem prisililo, da je moral tudi še vdruživ nastopiti. — Vsa prireditelja je pokazala, da se katoliško društvo rokodelskih pomočnikov za svoje javne nastope izborna pripravilo. — Predstava se ponovi v celem obsegu prihodnje nedelje, dne 17. novembra ob 6. uri zvečer. Po predstavi prosta zabava.

Ij Sejem za kože in kuhinjske se vrši v ponedeljek, dne 18. novembra, in sicer, kakor običajno, v skladiščnih prostorih špedicijske in komisijske družbe »Balkan«, Dunajska cesta št. 33 v Ljubljani.

Ij Umrl je danes zjutraj na Krakovskem nasipu št. 18 gostilničar gosp. Ivan Ženko, v 34. letu svoje dobe.

Ij Prvi letošnji sneg je že napravil precej nepriliko in škodo, ker je vreme južno, je danes ponoči grmel s streh na ulice in dvorišča, polomil in podrl je po vrtovih in gozdih več dreveja, posebno je pa v mestu pokvaril telefonsko in električno omrežje. Sinoči ob pol 12. uri je sneg podrl na Svečarjevem vrtu na Karlovski cesti star oreh, ki je padel na električno omrežje in glavno žico električne železnice. Druge žice so se potrgale in je bilo vsled tega v tamošnjem okraju takoj vse temno, da se pa še železnica ni ustavila, je stražnik odprl transilator ter k njemu popustil to žico, dokler je še šlo, potem pa obvestil o tem osobje v remizi, da je prišlo in drevo odstranilo s proge.

Ij Bratom na pomoč. Sinoči se je mimo Ljubljane peljal zopet oddelek »Ruskega rdečega križa«, vsega skupaj, to je zdravnikov in strežnikov 48 oseb, katere se v Trstu vkrcajo in odplovejo v Črnogoro.

Ij Na cesti oslabela. Včeraj okoli pete ure popoldne je na Miklošičevi cesti oslabela samska delavka Marija Galjotova iz Komende pri Kamniku in jela bruhati kri. Stražnik je poklical rešilni voz, s katerim so jo prepeljali v deželno bolnišnico. — Iste popoldne je prišel po Lattermannovem drevoredu kovaški vajenec Fran Zlebar iz Spodnje Šiške in se zgrudil nezavesten v sneg. Stražnik ga je spravil za silo k sebi in odvedel v osrednjo policijsko stražnico, kjer mu je dal policijski zdravnik pomoč, da je lahko odšel zopet svojo pot. Zlebar je bil prišel iz bolnišnice.

PROROKOVANJE SE IZPOLNJUJE.

»Figaro« piše: Beneška legenda pripoveduje, da bodo Carigrad zopet zasedli kristjani, ko bo zasedel beneški patriarh prestol sv. Petra . . . Beneški patriarh je bil sedanji svet oče.

MOBILIZACIJA RUSIJE.

V Belgradu se odločno trdi, da Rusija mobilizira, kar vzbuja zadovoljstvo.

KNJIGOTRŠTVO.

* **Pot v nebesa** ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška Serafinskega, ki živijo med svetom. Šesti natis. Cena: z rdečo obrezo 1 K 80 vin., z zlato obrezo 2 K 40 vin., v šagrinu z zlato obrezo 3 K 20 vin.

Ta krasni, med slovenskim ljudstvom tako priljubljeni molitvenik je izšel ravno v šestem popravljenem in izpopolnjenem natisu. Molitvenik je vsebinsko in jezikovno brez hibe in res v vsakem oziru dovršen. Ker ga že skoro vsak Slovenec in Slovenka pozna, ni potreba na tem mestu natančneje opisovati njegove krasne in vzvišene vsebine. Povdarimo le, da ima molitvenik v novem šestem natisu kaj lepo in priročno obliko ter sploh zelo prikupljivo in bogato zunanjo opremo. Kljub bogatejši zunanji opremljeni in akoravno so se dobavni stroški v zadnjem času silno dvignili, pa založništvo molitveniku vendar ni zvišalo cene, temveč je na razpolago po starih cenah. Ker je »Pot v nebese« edini povsem avtentični slovenski molitvenik za tretjerednike, bodo po njem segli vsi Slovenci. Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Hiranje - reditev.

Proti hujšanju po bolezni vsled slabega teka ali podobnega, se mora na vse načine boriti. Kdor se v teh trenutkih ne oprime Scottove emulzije, pride, kakor je že pokazala mnogokratna izkušnja, v dveh ozirih hitreje do cilja. Najprej povzroči

SCOTTOVA EMULZIJA

stalen dober tek, vsled česar se toliko več je, kar že samo ob sebi povpne ojačenje. Drugič je pa Scottova emulzija nenavadno redilna in povzroči že sama v kratkem času ojačenje in reditev. Ker se Scottova emulzija prireja iz izkjučno najčistejših in najboljših surovin, in učinkuje skozinsko zanesljivo, si je pridobila svetovno priznanje kot najboljša emulzija iz ribjega olja.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znakmah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarni za poskušnjo.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
13.	9. zveč.	730-1	0-0	sr. szah.	sneg	
14.	7. zjutr.	733-4	0-2	brezvetr.	megla	24-0
	2. pop.	736-6	1-0	sl. sever	"	
Srednja včerašnja temp. 0-3°, norm. 4-1°.						

Na drobno razprodana

pod skrajno ugodnimi plačilnimi pogoji
bodo od 21. novembra do 16. decembra t. l. vselej na
licu mesta vsa Predovičeva posestva:

Številne hiše, njive, travniki in gozdi na Poljanah, v Trnovem, v Udmatu, na Selu v Mostah, na Golovcu in na Barju.

Pričetek dražbe je določen na 9. uro dopoldne, začne pa sodišče dražbo:

1. v četrtek, dne 21. novembra 1912 pri Rudečem Križu na Dolenjski cesti,
2. v petek, dne 25. novembra 1912 pri šupi za seno p. št. 336 k. o. Trnovsko predmestje,
3. v ponedeljek, dne 25. novembra 1912 na travniku p. št. 1062 Rakova Jelša,
4. v torek, dne 25. novembra 1912 v gozdni parc. št. 301 k. o. Moste,
5. v četrtek, dne 28. novembra 1912 pri hiši št. 57 ob Zaloški cesti,
6. v petek, dne 29. novembra 1912 pri hiši št. 7 za žrebčarno na Selu,
7. v ponedeljek, dne 2. decembra 1912 pri hiši št. 7 na Ambroževem trgu,
8. v torek, dne 3. decembra 1912 pri hiši št. 60 na Poljanski cesti,
9. v četrtek, dne 5. decembra 1912 na gozdni parceli št. 1429/15 k. o. Lipoglav,
10. v ponedeljek, dne 9. decembra 1912 pri hiši št. 38 na Predovičevem Selu,
11. v sredo, " 11. " " " " 45 " " "
12. v petek, " 13. " " " " " 29 " " "
13. v ponedeljek, " 16. " " " " " 52 " " "

Natančnejši podatki so razvidni iz uradnega razglasa v »Laibacher Zeitung« z dne 9. t. m. št. 258 in jih daje tukajšnje sodišče v sobi št. 18, pritličje, levo.

Vsa natančnejša pojasnila in zlasti še ona o plačilnih pogojih daje tudi ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in odvetniška pisarna dr. Karol Trillerja v Ljubljani.

Zitno kavo, najpopolnejši izdelek zadnjega časa, zajamčeno slovenski produkt, pošilja 5 kg v lepi platneni vrečici za K 4- po povzetju na vsako avstro-ogrsko pošto. K vsaki pošiljki se priloži prav lepa in dragocena premija, kot pozlačen kozarec, lonček, poslikana šatulja, jedilno orodje i. dr. porabni predmeti in prav lepi okraski za vsako gospodinjstvo. Obrnite se zaupno na trdko Jos. Vesely, Praga VII. 586 Češko. 3016

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. novembra 1912.

Pšenica za april 1913. 11-87
Rž za april 1913. 10-48
Oves za april 1913. 10-94
Koruza za maj 1913. 7-89

Psica (ruski hrt)

čiste, bele barve se ceno prodaja. Več se izve Dunajska cesta št. 52.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Riamazilo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 2516

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Učenec

se sprejme takoj v špecerijsko trgovino. Kje, pove uprava lista.

Zelo ugodna prilika!

Zaradi prevzetja nekega tovarniškega podjetja sem pripravljen z novim letom svojo dobro iščo

trgovino

z mešanim blagom prodati. Potreben kapital 8 do 10.000 kron. Ker je trgovina dobro vpeljana, najemnina nizka, zato je sigurna eksistenca zagotovljena. Resne ponudbe pod »Samostojnost 3590« na upravo »Slovenca«. 3590

Manufakturna
trgovina — **I. Kostevc**
Ljubljana, Sv. Petra cesta 4

Priporoča svojo bogato zalogo najmodernejšega
blaga za zimsko sezono

ter vse v to stroko spada-
loče predmete po strogo
solidnih cenah.
Vzorce pošljem poštne prosto

Novo jesensko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Vzorce na zahtevo. Cene nizke

Postrežba znano dobra.

3229

Dobro izurjen

3493

mlynar

samski 26 l. star večš mlenja na štule,
išče službe za 1. december. Ponudbe pod
»Mlynar 3495« na upravo tega lista.

„BLAUGAS“

je dosedaj najlepša luč
na svetu, gori navzdol
kakor električna luč,
ne zamrzne nikoli, ni
potreba nikoli snaziti
kakor pri acetilenkah
(karbid). Aparat je ve-
dno jako pripraven za
cerkve, graščine, vile,
hotele, gostilne, šole,
trge in mesta, bolnice
in sanatorije.

Priprave za zobozdrav-
nike, laboratorije in
avtogensko varjenje.

Generalno zastopstvo „Blaugas“

Celje, Zavodna ul. št. 49.

Proračuni in načrti franko. 3425

Vipavska vina

vseh vrst, letošnji pridelek, naj-
boljša kakovost

se prodajajo
po zmernih cenah.

Mošt je imel sladkorja 16 do 20 stotink.
Vipavska vina, znana po celi Avstriji se
dobe v kljub temu, da so jih že mnogo po-
kupili dunajski in češki vinski trgovci in
gostilničarji, pri meni in sploh po celi
Vipavski dolini v večjih množinah izborne
kakovosti.

Naj se torej vsak, ki želi dobro, za-
nesljivo pristno kapljico, takoj obrne za-
upno na podpisane.

Postrežen bo skrbno in vestno.

Josip Cotič

vinogradnik in trtničar,
Vrhopolje - Vipava.

3560

Konfekcijska trgovina

in 970 50

zavod za izdelovanje oblek
po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Zidovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih jesenskih
in zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Razglas.

V soboto, dne 16. novembra 1912
bode živinski in kramarski

semenj
v Jelšanah (Istra).

Ta semenj bode posebno ugoden
trgovcem in kramarjem, ker se vrši
v ponedeljek, dne 18. novembra 1912,
tudi v Ilirski Bistrici semenj, —
kteremu oddaljenost znaša od Jelšan do
Ilirske Bistrice le eno uro hoda.

Semenj živine ostane na starih me-
stih, kramarji in drugi se pa postavijo
za ta semenj ob ulici kaplanija proti
Iskrovi gostilni.

Trgovci, živinorejci, porabite to
ugodnost!

Županstvo občine Jelšane,
dne 7. novembra 1912.

3586

Župan:

J. Valenčič s. r.

J. Ciuha

uljudno vabi k nakupu zim-
skih potrebščin v svojo ma-
nufakturno trgovino „Pod
Zrnančo“ Stari trg št. 1.

3226

GLAVNI ZASTOPNIK

tudi netrгоvec, se išče za prevzetje edinega zastopstva naše tovarne za stroje za tukajšnji okraj.

Popolno neodvisno, zelo prijetno mesto.

Gospodje, ki razpolagajo z nad 3000 kron gotovine, naj pošljejo takoj pismene ponudbe z na-
vedbo premoženjskih razmer na

3576

tovarno za stroje **C. BANTELMAHN & Co., HANNOVER.**

Priporoča se največja zaloga oblek

Nizke cene!

za
gospode
in
dečke

A. Lukič
Ljubljana, Breč škofje 19

Edno najnovejša
konfekcija
za
dame in deklice.

Nizke cene!

Solidna postrežba!

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za
svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. žup-
nika Haasea o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopolnje po-
polnoma zastonj.

2155

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in
pletanine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod
tovarniško ceno.

3529

Priporoča se domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Sprejemajo naročila po meri ter
se izvrše točno in solidno.

1183

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

2934

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po
4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računu in na blagajni-
ške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila
občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila
v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih
zavodov in daje lombardna
posojila. Prodaja lastne pu-
pilarno-varne komunalne za-
dolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za širanke vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.